

21.32. Arkiver m.v.

21.32.01. Statens Arkiver (tekstamm. 73) (Driftsbev.)

Statens Arkiver er dannet i 1992 ved sammenlægning af Rigsarkivet og landsarkiverne (oprettet ved L 42 1889), Erhvervsarkivet (grundlagt 1942, selvejende institution 1948, statsinstitution ved L 217 1962) og Dansk Data Arkiv (ved bkg 891 1992 overført pr. 1. januar 1993 fra Odense Universitet). Arkivernes pligter og beføjelser i forhold til administrationen, offentligheden og forskningen er fastsat i L 337 1992. Rigsarkivet er beliggende i København, de fire landsarkiver i København, Odense, Viborg og Åbenrå, Erhvervsarkivet i Århus og Dansk Data Arkiv i Odense. Statens Arkiver ledes af rigsarkivaren.

Rigsarkivets og de øvrige arkivers opgave er ved systematiske, regelmæssige afleveringer til arkiverne af det offentlige administrative papirer at sikre den permanente bevaring af det primære kildemateriale til Danmarks historie og at stille dette materiale til rådighed for historisk forskning. Herved fungerer arkiverne tillige som et væsentligt serviceorgan for navnlig statsforvaltningen, idet arkiverne aflaster denne for opbevaring af betydelige papirmængder. Arkiverne yder rådgivning og vejledning med hensyn til tilrettelæggelsen af forvaltningens arkivsystemer (journalisering, edb, mikrofilm, løbende kassation og arkivering). Disse opgaver varetages for centralforvaltningens og forsvarets vedkommende af Rigsarkivet, for den statslige lokalforvaltning af landsarkiverne; landsarkiverne modtager desuden efter aftale amts- og primærkommuners arkiver. Alle arkiverne modtager desuden private institutioners og personers arkiver.

Kassation af statens arkivalier må kun finde sted med rigsarkivarens tilladelse; for at sikre systematisk og forsvarlig kassation udarbejdes journal- og kassationsplaner i samarbejde med embederne. Formålet med dette arbejde er at sikre bevaring af den størst mulige mængde historisk samt administrativt relevant information på mindst mulig plads. Administrationens øgede anvendelse af edb, mikrofotografering og nye informationsteknikker stiller i denne henseende øgede krav til arkivernes tilsyn og vejledning.

Erhvervsarkivets opgave er at modtage arkivmateriale fra erhvervslivets organisationer og virksomheder og fra enkelt personer med tilknytning til det økonomiske liv og at stille dette materiale til rådighed for forskningen. Ud over de nævnte opgaver varetager Erhvervsarkivet tilsyn med Århus Kommunes arkiv. Århus Kommune betaler årlig 0,5 mill. kr. herfor.

Dansk Data Arkiv indsamler, bevarer og tilgængeliggør edb-baserede forskningsregistre navnlig inden for samfundsvidenskaberne, men i stigende grad også inden for humanistisk og medicinsk forskning.

Ved ordning og registrering af arkivalierne og ved udsendelse af trykte vejledninger og arkivfortegnelser bistår arkiverne historikere, samfundsforskere m.v. i ind- og udland. For at kunne varetage disse bevarings- og formidlingsopgaver påhviler der arkiverne en videnskabelig forpligtelse, hvorfor de har status som sektorforskningsinstitutioner.

Arkiverne benyttes af såvel universitetsforskere som en bred kreds af historisk interesserede (navnlig slægts- og lokalhistorie). Benyttelse af arkivalierne sker på arkivernes læsesale, hvor de besøgende kan få vejledning af arkivernes medarbejdere. Benyttelsen af Dansk Data Arkivs materialer sker dog normalt ved skriftlig rekvisition, hvor ønskede materialer fremsendes på magnetbånd, disketter eller ved filtransport over telefonnettet.